

Prof. Dr. BERİN ERGİN

8 MART'A SIKIŞTIRILMIŞ EMEKÇİ KADINLAR

“DÜNYA KADINLAR GÜNÜ”

Dünya Kadınlar Günü veya Emekçi Kadınlar Günü olarak uzun uğraşlar sonucunda belirlenmiş 8 Martlardaki etkinliklerde emekçi kadın haklarına tüm dünyada önem verildiği anlaşıldığından hedefe varılıp varılamadığı mevcut fiili durumlar gözetilerek nasıl değerlendirilebilir? Toplumda kadının ezilmişliğinin önüne geçmek kadın ve kız çocuklara her boyutta yapılan mezalimi ortadan kaldırmak için insan hakları kurallarının uygulanmasını yönetim erkini kullananlara ve eril bireylere özümsetmek tarihte yaşanmış olumsuzlukları ve sosyal gerçekleri açıklamak özgür düşünce sahiplerinin ve gerçekten çözüm arayan uluslararası kuruluşların ve duyarlı insanların yapmaları gereken en önemli görev değil midir? Emekçi cefakâr kadınların fedakârca çalışmaları karşısında saygı duymayı hiçbir zaman ihmal etmeden ve etkinliklerin yapılmasına karşı olduğumuz düşüncesine kapılmadan sadece 8 Martlarda veya o haftaya denk gelen günlerde birçok etkinlik yapmak ile hangi sorunlar çözülmüş olduğunu sormak yanlış olur mu? Elde edilmiş uygulamaya yönelik sonuçları ne kadar listeleyebiliriz? Artık kadınların etkinlikler ile birbirlerine kendi bilgi birikimlerini aktarma zamanı geçmiştir. Kadınların hakları için gelecek karanlık içindedir aktif olarak bilimsel nitelikteki taleplerin etkin takipçisi olma bilincinin tüm toplumda yaygınlaştırılmaması halinde 160 senedir aynı söylemi tekrarlamaktan başka bir sonuca varılamayacağını vurgulayarak 8 Martlara kadınların sıkıştırılması filmini tekrar tekrar seyretmenin getirisi olmadığını açıklamak isteriz.

Kadınlar günü olarak saptanmış 8 Martlarda ne yapılır? Neden insanlar her seferinde 8 Martlarda kadınlar ile ilgili anma toplantıları yapılmasına özen gösterir? Gerçekte birçok insan, hatta kadınlar bugünü kutlama günü olarak terennüm etmektedirler. Çünkü öyle alışılmıştır. Bayram havasındaki

kutlamalar olağandır. Her konunun erozyona uğraması gibi 8 Martlarda mutasyona uğramıştır. Bugünün anma olduğu emekçi kadınların haklarını elde etmek için mücadelesinin sonucu bir anma olduğu hakkında bilgiler dejenerasyona uğramıştır. Yapılan etkinliklerdeki söylemlerde ortaya konulan çağdaş ve bilimsel bilgiler düşünülenler gerçekleşir mi? Neler söylenir neler vaat edilir? Kadınlar gününde neden insanlar birbirini kutlar, özellikle de son yıllarda sokaklarda bile birer adet çiçek verilmeye başlanması hangi amaçladır ve ne gibi bir güzellik gerçekleşmiştir? Hangi olumlu olay sebebi ile kadınlar kutlama yapmaktadırlar? Neyin kutlamasıdır? Bu görüntü Dünya Kadınlar Gününün tüketim endüstrisi sarmalında yerini aldığı bir göstergesi değil midir? Hediyelerin alınır verilir olması, birbirlerine tebrikler, ne için tebrik edildiğini sorduğunuzda yanıtının olmadığı bir gerçek! Kadın, anne, eş, kız kardeş, en önemlisi dişil birey, yılda sadece bir kerecik, o da sadece bazı kesimlerce hatırlanmak adına kadın hakları ve taleplerin sıralandığı uluslararası kuruluşlarca düzenlenmiş belgelerin açıklandığı bir kısım etkinlikler ile hangi mesajın verilmekte olduğu bilincinden yoksun olarak ömürden bir gün daha geçirilmektedir.

Kadınların çoğu özellikle de gençler bilmezler yapılan etkinliğin amacını. Hatta bugünün kadınlar günü olarak etkinlikler ile doldurulmasına karşıdırlar, tepki duymaktadırlar. Niye sadece bir gün kadın kadın diye kutlama yapıyor diye soran gençlere teker teker bugünün anlamını anlatmak ile ilginin çekilmesi mümkün olabilir mi? Zira gençler bugünün ne kadar anlamsız olduğu konusunda şartlanmış durumdadır. İtirazlarının yanlışlığını dinleyecek durumda bile değiller. Bu gençlerin 8 Martların sebebini ve amacını ve gerekçesini bilmemekten dolayı reaksiyonları son derece doğaldır. Eğer böyle giderse 10 seneye kalmaz 8 Martlarda yapılan etkinliklerden de eser kalmaz demek yanlış olmayacaktır. Bu nedenle çeşitli farklı gruplar temel alınarak çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmekteyiz. Zorla toplantılara sokulan gençlerin kısa bir süre sonra toplantıyı terk etmeleri vakıası geleceğin resmini göstermektedir.

Kuruluşlar merkezler fakülteler, dernekler hasılı konulara ilgi duyan gruplar yıllardır etkinlik yapmışlar ve yapmaktadırlar. Ancak aynı söylemlerde bulunulmaktadır veya yapılan etkinliklerden bahis ile ne kadar yararlı bir iş yapıldığı açıklanmaktadır. Kadının annenin ne kadar kutsal olduğu kadın hakkının insan hakkı olduğu hep söylemin içindedir. Ertesi seneye kadar sözü edilecek.

8 Martlarda veya o hafta içinde dünyanın birçok kentinde ve ülkemizde, Dünya Kadınlar Günü KUTLAMASI yapılırken, bazı yerlerde de emekçi kadınları ANMA ETKİNLİĞİ yapılır.

Bilinç sahibi olanlar tarafından. Bu sene birkaç yerdeki yazıda 8 Martların Emekçi Kadınların insan hakları ile ilgili talepleri için mücadelenin start verildiği vakiasından başlayarak gerçek olayların hatırlatıldığını görmek ümit vericidir. Yapılmakta olan etkinliğin adı ve hangi amaçla yapıldığında yıllarca karmaşa sürmüştür.

Kutlama mı Anma mı? Kutlanacak olan nedir?

Kadına taciz, tecavüz, öldürmek, ölmekten beter etmek, esir hayatı yaşamasına sebebiyet vermek, eğitimden yoksun bırakmak, savaş halinde tecavüz edilecek süje olarak görmek, organı alınabilecek birey kabul etmek, küçük çocuklara ,bebeklere, kızlara tecavüz etmek, öldürmek, tecavüz edilen kız çocuğunun özellikle de hamile kalması ailesi tarafından öldürülmesinin olağan kabul edildiği zihniyetinin toplumda doğal karşılanır olması , kocası ölen kadını kayınbiraderi ile evlendirmek, yasalardaki haklarını vermemek , hamile kadını işten çıkarmak, eşit işe eşit ücret ödememek, psikolojik taciz yaparak işten ayrılmasını sağlamak, küçük yaştaki kızların evlenmesini sağlamak, çocukların doğurmasını normal kabul etmek, kızların eğitimden yoksun kalmasını olağan görmek gibi konuların gerçekleştiği ve cezasız kaldığı, önlem alınmadığı planetimizdeki bu olaylar sebebi ile mi kadınlar birbirlerini kutlamaktadırlar acaba?

Kırsal kesimde veya köylerdeki kadınlar bakımından ise Dünya Kadınlar Günü'nün veya Emekçi Kadınlar Günü'nün bir önemi var mıdır veya haberleri var mıdır diye sormalı mıyız!

Tüm bu açıklamalara rağmen yine de Dünya Kadınlar Günü üzerinde durulması ve unutturulmaması ve kitlelere amacının ve arkasında yer alan insan hakları sisteminin özümsetilmesi için çaba sarf etmenin önemini vurgulamalıyız.

Dünya Kadınlar Günü aslında Emekçi Kadınlar Günü olması için yapılan mücadelenin sonucunda ortaya çıkmış ve kabul edilmiştir.

Dünya Kadınlar Günü ile ilgili etkinlikte Emekçi Kadın sözcüğünün konuşmalar içinde yer alması çok nadirdir. Kullanılan ifadeler her zaman aynıdır.”

Dünya Kadınlar Günü Kutlaması nedeniyle düzenlenen etkinliğe hoş geldiniz “,

“Kadınlar Gününüz Kutlu Olsun”,

“Mutlu Kadınlar Günü”,

Gibi bir takım klişeleşmiş cümlelerin sarf edildiği bu toplantılarda oraya gelenlerin çoğu Emekçi Kadın Günü diye bir yapılanmanın nedenini bilmez araştırmaz.

Araştırmaya da gerek yoktur. Çünkü eril egemen toplumda kadının fazla bilgili olmasını, öğrendikçe güç kazanma olasılığı yeni sistem Devlet yönetimlerinde istenmeyen bir olgudur.

İlk çağlarda, mitolojide Tanrı mertebesinde olan kadın, şimdi maalesef toplumun esiri olarak betimlendiğini zaten bilmemektedir.

Özgürlüğü hiç yoktur dişil bireyin, biraz başkaldırısı sesi kesilecek olandır. Kaderine boyun eğmeğe zorlanan kadın için hayat sürüp gider eğer TÖRE denen canavarla karşılaşmazsa, kendisine biçilmiş hayat sürecini tamamlayınca göçüp gider. Tecavüze uğramaz ise, bir çalının altına atılmazsa, diri diri toprağa gömülmez ise, eril egemen kültürsüz insanlıktan nasibini almamış bireylerle yaşamak zorunda kaldığı toplulukta iç dünyası kararmış

**olarak ve hiçlikle göçünceye kadar yaşayan kadın için ne yapıyor?
Biz ne yapıyoruz?**

En azından New York'taki yangında hayatını kaybeden emekçi kadınların feryadından sonraki 170 senedir nereye vardık? Ne yapılmalı acaba, sayfalara özellikle kadınlara yönelik haklar ve olması gerekenler ile ilgili lafları yazarak kongrelerde nutuklar atarak on yıllık projeler yapıldığını ve çalışmalara başlandığını bildirerek kimler kimleri tatmin ediyor veya kandırıyor?

En önemlisi ve vahimi savaşların kadını daha fazla etkilediği konusu uluslararası kuruluşlarca çok iyi bilinmesine rağmen üzerinde çalışmalar yapıldığı iddia edildiği halde savaşa hazırlıklar içinde olan büyük devletlerin üye oldukları ve yönettikleri uluslararası kuruluşlarca bir arpa boyu ilerlemenin olmadığı açıktır.

Devam eden vahşet tablosunun varlığını görmezden gelenler kim? İnsan hakları savunucuları ekonomik çıkarlar ile meşgulken işgal edilen topraklar ve zengin yer altı kaynaklarını ağız sulanarak planlamaya çalışan güçler savaşta kadının ne hale düştüğü ile ilgilenmekte mi?

Durumu görebiliyorlarsa acaba savaşlar organize edilmesi ile kadınların sulh ve güvenliğini sağlama projeleri birbiriyle tezat teşkil etmiyor mu?

Kadın korumaya alınacaksa sulh ve güvenlik için konuşmak mı önemli yoksa fiiliyat mı? Sözde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin aldığı 1325 sayılı kadınlar ile ilgili sulh ve güvenlik kararı doğrultusunda kadınların durumlarının iyileştirilmesi ve savaşın etkilediği kadınlar ile ilgili olarak gündem oluşturulması ve çevrenin korunması kararları alınmıştır kararların alınmasından kaç yıl geçmiştir ve üçüncü bin yıla gelindiğinde dünyadaki manzaralar ile halen tezat teşkil etmiyor mu? 1325 sayılı 31.Ekim 2000 tarihinde sözde yıllar süren birçok çalışma sonucunda alındığı dibacesinde belirtilen bu karara aykırı günümüzde ne gibi olaylar gelişmektedir? 22 yıldır hangi noktaya gelinmiştir?

Ancak yine de azimle 8 Mart'lar için bir bilinç yaratmak önemlidir diyoruz ve bu bilinci özümsetmek için başından itibaren gelişmiş olaylar ve arkasında yatan insan hakları bağlamındaki taleplerin gerçekleşmesi için destek verilmesinden zinhar vazgeçilmemelidir.

EMEKCİ KADINLAR GÜNÜNÜN BELİRLENMESİ SERÜVENİ NASIL BAŞLADI

Endüstrileşme sürecinde sömürü düzeninin vahşice yapılmasına tepki olarak 1857 8 Mart tarihinde Amerika'da New York'ta Tekstil Fabrikasında çalışan kadın işçiler iş koşullarının ağırlığı ve insani değerler ile bağdaşmayan niteliklere maruz kaldıkları gerekçesi ile ve ücretlerinin düzeltilmesi için taleplerde bulunmuşlardır. Taleplerinin geri çevrilmesi üzerine mücadele etmek üzere toplanmış ve grev uygulaması yapmışlardır. Bu hareketleri sebebiyle ortaya bir vahşet tablosu çıkmış ve emekçi kadınlar günü saptanmasına varan tarihi bir seyir oluşmuştur.

İşçilik hakları için talepte bulunan ve grev yapan kadın işçilere, polis hunharca bir saldırı düzenlemiş ve kadınlar depoya sığınarak hayatlarını kurtardıklarını zan etmişlerdir. Ancak üzerlerine kapının kilitlenmiş olduğu depoda veya kendilerini kurtaracak bir imkânın olmadığı bir ortamda 129 kadın işçi bilinmeyen bir sebeple çıkan yangın sonucu hayatlarını kaybetmiştir.

Bu olay üzerine yapılan cenaze törenine kadınların hareketine destek vermek amacı ile yüz binlerce insan katılmıştır. Emperyalist zihniyetin sömürü düzenine karşı çıkan ilk kadın hareketi olması sebebiyle bu olay özellikle emek -sermaye ilişkileri bağlamında önemini hiç kaybetmeyecektir.

Yanarak can veren kadınların cenaze töreni beklenmedik bir nispette katılım ile gerçekleşmiş olduğundan, işçi dayanışmasının sergilendiği ve işçi hareketi bağlamında tarihsel bir olay haline gelmiştir. Ayrıca grevin kadın hareketi olarak gerçekleşmesi sebebiyle yankıları büyük olmuştur. Günümüze kadar gelmiş,

gelecekte de şayet emek ve sermaye ilişkisi ve özellikle kadın hakları konusu eril birey zihniyeti ile eşitlik ve adalet prensipleri altında düzenlenmediği takdirde ve bugünkü anlamıyla kaldığı sürece ilgi ve odak konusu olmaya devam edecektir.

Tarihsel açıdan incelediğimizde bu 129 Tekstil işçisi kadının yakılması ile sonlanmış vahşetin tetikleme ile emekçi kadın hareketi Amerika'dan Avrupa'ya da sıçramıştır. 1870 lerden beri Almanya'da sosyalist hareket içinde faaliyet gösteren Clara Zetkin adındaki bir aktivistin adının sık sık duyulduğu ve yoğun faaliyetleri sayesinde sosyalist hareket içinde işçi kongrelerinin yapıldığı ve kadın hakları ile ilgili taleplerin yoğunlaştığını görmekteyiz.

1889 Paris Uluslararası İşçiler II Enternasyonal Kuruluş Kongresinde kadın delege olan Clara Zetkin sosyalizm için mücadelede proleter kadın hareketinin gereğinden bahsederek kadınların sosyalist işçiler ile birlikte hareket etmelerini ve elde edecek zaferden sonra haklarını alma konusunda azimli olduklarını belirten konuşmaları ile kadın hareketinin öncüsü olarak tarihte yerini almıştır.

Clara Zetkin özellikle emekçi proleter kadınlar bakımından kadın haklarının burjuva kadın hareketinden uzak tutulması gerektiğini savunmuştur. Ona göre amaç emekçi kadınları uyandırmak bilinçlendirmektir.

Emekçi kadınların bilinçlendirilmesinde burjuva mantığı ile bir yere erişilemeyeceğinin farkındalığı ile burjuva kadınlarının bu harekette etkin ve yetkin olmalarını istememiştir.

Ekonomik farklılıkların bilinçlenme açısından olumsuzluklarını gördüğünü düşündüğümüz Clara Zetkin in bu mücadelede tek bir sınıfı günün koşullarında esas alması doğru bir görüş olmuştur. Ona göre, emekçi kadınların da sınıfsal haklarının, ve kadınlara oy hakkı sağlanması mücadelesini yürüten burjuva kadın hareketinden, emekçi kadın hareketinin bağımsız olması gerekmektedir. Clara Zetkin, Karl Mark ın kızı Laura Lafargue ile ve Fransız sosyalist hareketinin önde gelenleri ile arkadaş olarak komünist ve sosyalist fikirlerin kadın çalışanların haklarının

sağlanmasında önemli olduğunu düşünen biri olarak 8 Mart' ın Dünya Emekçi Kadınlar günü olmasını sağlamıştır.¹

1890 yılında Clara Zetkin, ² yine sahnede olarak, anti sosyalist yasanın yürürlükten kalkmasını takiben, kadınlara yönelik İşçi Kadın gazetesi çıkarmış 1891 de Alman Sosyal Demokrat Parti panelinde kadınların eşitliği hakkında taleplerde bulunmuş, 1893 te Zürih'te yapılan II Enternasyonal toplantısına kadın delege olarak katılmış ve kadınlar ile ilgili çalışmalara tüm yasaklara rağmen devam etmiş ve 1900 da Sosyal demokrat Partinin ilk kadın konferansını düzenlemiş ve kadınların partilere üye olması kabul edilmiştir. 1907 Stuttgart'ta da ilk Uluslararası Kadın Konferansını gerçekleştirerek, böylece konferansa diğer ülkelerden gelen kadınların işçi sınıfı davası ve kadın hakları ile

¹ Clara Zetkin kadın işçi hareketi bakımından son derece önemli bir kişilik olarak tarihte yerini almıştır. Bir öğretmen kız olan Clara gerek babasının öğretmen olması ve gerekse annesinin Fransız Devriminin özgürlük eşitlik ilkesinin bilincinde olan biri olarak iyi eğitim alma imkanına sahip olmuştur. Almanca İngilizce ve İtalyanca öğrenen Clara kadın hakları ile ilgili bilgilere realist yazarların eserlerinden yararlanarak kendini geliştirmiştir. Sosyalist bir fikre yakınlaşması çevresi ve okudukları ile gerçekleşmiş öğretmen olduktan sonra, yoksulluk içinde kadınların ve çocukların yaşadıkları sefil hayatı bilen ve gören biri olarak, mücadelenin odağında olarak yıllarca faaliyet göstermiştir. 1889 14 Temmuz Fransız İhtilalinin 100 cü yılında Berlin'li işçi kadınları temsilen yaptığı konuşmanın önemi nedeni ile konuşmasından buraya alıntı yapılmıştır. “Kadın emeği konusunda gerici unsurların gerici görüşlere sahip olmaları, şaşılacak bir durum değildir. Ancak son derece şaşkıncı olan, sosyalist cephe de kadın emeğine karşı çıkmak gibi yanıltıcı bir görüşe rastlanmasıdır... Sosyalistler şunu bilmelidir ki, mevcut ekonomik gelişmelerde kadının çalışması bir zorunluluktur... Sosyalistlerin her şeyden önce bilmeleri gereken şu ki, sosyal kölelik veya özgürlük, ekonomik bağımlılığa veya bağımsızlığa bağlıdır. Bir işçi nasıl ki, bir kapitalist tarafından boyunduruk altına alınıyorsa, kadına da aynısını kocası yapmaktadır. Kadın ekonomik özgürlüğünü almadığı sürece de boyunduruktan kurtulamayacaktır. Ekonomik bağımsızlığı için kaçınılmaz olan her koşulda çalışmasıdır. Eğer kadınların özgür insanlar olması, toplumun diğerleriyle aynı haklara sahip birer birey haline getirilmesi isteniyorsa ne kadın emeğini ortadan kaldırmaya ne de kısıtlamaya gerek vardır. Ancak belirli durumlarda, bazı özel istisnai durumlarda erkeklerin yardımı olmaksızın, hatta çoğu zaman erkeklerin itirazlarına rağmen kadınlar, sosyalizm bayrağı altına girmiştir. Hatta şunu da itiraf etmek gerekir ki, bazı durumlarda kendi iradelerinin dışında, salt ekonomik koşulların açıklıkla kavranmasıyla o yöne doğru istemsizce sürüklenmişlerdir. Fakat artık bu bayrağın altındalar ve orada kalacaklar da! Bu bayrağın altında eşit haklara sahip insanlar olarak kabul edilmek için savaşıacaklar! Bkz” Akdoğan Erdoğan Hatice: www.dunyalilar.org.”

² <http://www.un.org.womenwatch/feature/wd:>,<http://www.ntv.com.tr/68152.asp>.

ilgili mücadelede etkin çalışmaya başlamalarını teşvik etmiş öncü olmuştur.³

Sanayide kadınların ucuz işçilik ile istihdamı ve aşırı istifade zihniyeti sürüp gitmekte iken, 1908 yılında kadın hareketi tekrar etkin bir biçimde ortaya çıkmıştır.

20 000 kadın işçinin çalıştığı yine bir tekstil fabrikasında iş şartlarının düzeltilmesi ve ücretler konusundaki taleplerinin yerine getirilmemesi nedeni ile grev yapılmış ve kadın işçilerin çoğu tutuklanmış, ancak buna rağmen işçilerin grevlerini önlemek mümkün olamamıştır. Kadın işçiler tutuklanmaya rağmen mücadeleden vazgeçmemişlerdir.

1909 da Amerika'da 28 Şubat'ta Sosyalist Partinin girişimi ile ilk defa Ulusal Kadın Günü yapıldığı görülmektedir. 1908 yılındaki kadınların çalışma şartlarına karşı mücadele vermelerinin anısına kadınlar için gün düzenlemiştir.

1910 yılında Kopenhag' taki Enternasyonal Sosyalist toplantısında ki kadınlara seçme hakkının da sağlanması mücadelesinde Clara Zetkin'in hazırladığı talepler ile ilgili metin ve desteği ile Dünya Kadınlar Günü düzenlenmesi için 17 ülkeden 100 kadının da katıldığı toplantıda ittifakla kadınların hareketi onuruna gün belirtilmeden kararlar alınmıştır.

1910 yılı özellikle Almanya'da emperyalizmin kandırıcı politikaları ve savaş kışkırtıcılığı nedenlerinin var olduğu dönemlerde Clara Zetkin'in sesinin kısılmasının istendiği bir dönem olmasına rağmen Clara'yı olumsuzluklar yıldırılmamıştır. Kopenhag II Uluslararası Sosyalist Kadın Konferansının

³ Kadın hareketinin başlatıldığı bu dönemlerde son derece önemli ve cesaret isteyen beyanlar olarak işçi kadın hareketinin öncülüğünü yapan Clara Zetkin'in kişiliğinin gücünü açıkça ortaya koymaktadır. Clara, Eşitlik (Gleichheit) adında 1891 de kadın dergisi çıkarmış ve bu dergi kadınların sendikal hakları, sınıf mücadelesi, gündeme getirilerek, kadınların toplumda güçlü olmalarını sağlayan yazıların yazılabildiği bir dergi olmuştur. Ancak sadece, emekçi kadınlara yönelik haklar bağlamında değil, kültürden sanata her konuda kadınları bilgilendirici yazıların yazıldığı bir dergi olarak, büyük bir kitleye hitap etmiştir.

gerçekleşmesini mümkün kılmış ve kongrede kadınların Devletin savaş çığırkanlığı yapmasına tavır almalarını istemiş, aynı zamanda kadın işçiler ve çocukların güvenli ve sağlıklı yaşamaları ve oy kullanma haklarının de elde edilmesinde mücadele etmiştir. II enternasyonalin en önemli yanı dünya genelinde ortak bir mücadele anlayışı ile DAYANIŞMA GÜNÜ saptanmasıdır.

1911 yılında Kopenhag'da atılmış bu ilk adım üzerine Dünya Kadınlar Günününün 19 Mart olarak uygulanması üzerinde durulmuş, ancak sonra Avusturya, Danimarka, Almanya, İsviçre ve Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avustralya da, sosyalist Kadınlar Günü olarak 1857 yılının 8 Martında Amerika'da tekstil fabrikasında işçi olarak çalışan kadınların haksızlıklara ve köle gibi kullanılmalara tepki göstermek için yaptıkları hareket üzerine müdahale edilmesi üzerine sığındıkları atölyede neden ve nasıl çıktığı halen bilinmeyen yangın sonucu atölyeden çıkamayıp yakılarak öldürülmüş olmaları nedeni ile , 8 Mart günü gerçekleştiği belirtilen bugünün, tekstil işçisi kadınların anılması için seçilmesi uygun kabul edilerek Eşitlik ve Barış için Uluslararası Kadınlar günü önerisi kongreden geçmesi ile gerçekleşen Dünya Emekçi Kadınlar Günü uygulaması başlamıştır.

Ayrıca kadınlara oy hakkı verilmesi ve kamu iş yerleri dahil çalışma hakkının eşit olarak sağlanması için gösterilerin yapıldığı dönem olarak kadınlara Mesleki Eğitim imkânı da tanınması ve ayrımcılığa son verilmesi talepleri kongrenin gündemi olmuştur.

1913-1914 yıllarında Uluslararası Kadınlar Günü etkinlikleri 1. Dünya Savaşını protesto etmek amacı ile faaliyette bulunduğu bir dönemdir. Sulh hareketinin bir parçası olarak örneğin Rus kadınların Şubat'ın son Pazarını Kadınlar Günü olarak seçtikleri. Avrupa' da da Mart'ın 8'inde veya civarlarında bir günün Dünya Kadınlar Günü olarak belirlenmesi bu döneme rastlar. Savaşın protesto edilmesi yanında emekçi kadın hareketi ve taleplerinin aktivistlerle dayanışma halinde yapılmış olduğu da bir gerçektir.

1917 lerde Rusya'da kadınlar Ekmek ve Sulh sloganı le protesto gösterilerine başlamışlar, Şubat'ın son pazarı ki bugün

Gregoryan takvimi ile 8 Mart gününe rastlamaktadır, Çarın tahtan indirildiği ve hükümetin kadınlara oy hakkı tanıdığı dönem olarak 8 Mart Dünya Kadınlar Günü yeni global bir boyut kazanarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bağlamında yerini almıştır.

8 Mart'ın Emekçi Kadınlar Mücadele Günü olarak kesin yerleşmesi 1921 li yıllara rastlamaktadır. Emperyalistlerin başlattığı savaş emekçi kadın hareketini de oldukça etkilemiştir.

Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak benimsenen 8 Martların adı 1930 larda siyasi konjoktür emekçi lafı yerine Dünya Kadınlar Günü adının kullanılması yönünde yön değiştirmiştir.

Kadın hareketi Birleşmiş Milletler konferansında da bir anma günü niteliğinde, emekçi kadınların hakları ve politik ve ekonomik alana katılımlarının sağlanması için toplanmaları hususu desteklenmiştir. Artan bir ivme ile Dünya Kadınlar Günü tarihte yüreklilikle inanılmaz bir rol oynayarak birçok ülkede ve toplumda kadının değişmesi ve insan hakları ile ilgili taleplerine kavuşması için mücadele vermiş kadınların anılması için güç birliği oluşturulmasını sağlamıştır.

1945'te Birleşmiş Milletlerce imzalanan bildiri ile ilk defa uluslararası bir anlaşma ile kadın erkek eşitliği prensibi telaffuz edilmiştir. O tarihten beri Birleşmiş Milletler yardımı ile dünyada uluslararası stratejiler standartlar programlar ve kadının statüsünün yükseltilmesi ile ilgili amaçlar geliştirilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğince 8 Mart 1977 yılında yapılan açıklama doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda, Dünya Kadınlar Günü ile ilgili karar verilerek üye devletlere duyurulması ve cinsiyet ayrımcılığı kadın hakları ve dünya barışının korunması için eşitliğin önemi ve kadınların kendilerini geliştirmeleri konularında gerekli çalışmaların hızlı bir şekilde yapılacağı belirtilmiştir.

Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonu olarak geçen ve 15. Eylül 1995 tarihinde yapılmış 4. Dünya Kadın Konferansında kadın ve erkek eşitliği, insan hakları, temel özgürlükler, kadınların gelişmesine yönelik stratejiler, kadınların güçlenmesi ve

ilerlemesinin sağlanması için her düzeyde organizasyon ve toplumsal cinsiyet programları ,kadın ve kız çocuklar bağlamında her türlü ayrımcılığın ve engellerin ortadan kaldırılması için , kadın ve kız çocuklarının gerek sağlık ve gerekse eğitimleri açısından her türlü eşitliğin sağlanması gibi temel insan hakları ile ilgili her türlü olması gereken ilkelerin deklare edildiği Pekin Deklarasyonu, bir süre ülkelerdeki kadın hakları koruyucularını heyecanlandırmış ve çeşitli platformların oluşmasını mümkün kılmıştır.

Ancak heyecanla dört elle sarılmış Pekin Deklarasyonunun ne gibi sonuçlar verdiği veya hangi ülkelerde olumlu sonuçlar elde edilmesine çare olduğu konusunda bir rapora rastlamış değiliz. Sadece 2030 yılında yeni bir dünya yapılanmasına gidileceği vaatleri ile dolu metinler insanları ne dereceye kadar tatmin edebilir veya acılarını ihtiyaçlarını giderebilir, düşünmek gerek.

Yukarıda bahsettiğimiz Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kadın ve kızlar üzerindeki çalışmaları sonucunda oluşturulmuş 1325 sayılı kararı Kadınlar, Barış ve Güvenlik ile ilgili olup, Pekin Bildirisi ve Eylem Platformunda alınmış (A/52/231= ve 2000 yılında Yirmi birinci Yüzyılda Cinsiyet Eşitliği Gelişme ve Barış konulu (A/S-23/10 Rev.1 sayılı sonuç bildirgesinde belirtilmiş olan özellikle kadınlar ve silahlı çatışmalar ile ilgili konular üzerinde durulacağı ve çözüm önerileri için yapılan toplantıların gündemlerinin ne işe yaradığı konusunda da şüpheler olduğunu okuyanlar anlayabilir. Bu nedenle 31. Ekim 2000 tarihli 1325 sayılı Birleşmiş Milletler kararını bilgi için dip not olarak vermekteyiz.⁴ Bu konudaki takdir okuyuculara bırakılmıştır.

⁴ Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 31.Ekim 2000 tarihli 1325 sayılı Kararı: Kadınlar, Barış ve Güvenlik Konseyi Silahlı çatışmaların kadın ve kızlardaki etkilerine dair ve bulguların birleştirilmesini not ederek maddeler halinde açıklamalarda bulunarak konuyu aktif olarak gündeminde tutmaya karar vermiştir. Aşağıda bu maddeler ve bir giriş yer almaktadır:

“ 25 Ağustos 1999 tarih ve 1261 sayılı, 17 Eylül 1999 tarih ve 1265 sayılı, 19 Nisan 2000 tarih ve 1296 sayılı ve 11 Ağustos 2000 tarih ve 1314 sayılı kararları ve aynı zamanda Başkan tarafından yapılan ilgili açıklamaları ve de Başkanın Birleşmiş Milletler Kadın Hakları ve Uluslararası Barış Günü dolayısıyla 8 Mart 2000 tarihinde (SC/6816) basına yaptığı açıklamayı hatırlatarak,

Pekin Bildirisi ve Eylem Platformunda (A/52/231) ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun "Kadınlar 2000: Yirmi birinci Yüzyılda Cinsiyet Eşitliği, Gelişme ve Barış" konu başlıklı Yirmi üçüncü özel oturumunun (A/S-23/10/Rev.1) sonuç bildirisinde, özellikle kadınlar ve silahlı çatışmalar hakkında verilen sözleri hatırlatarak,

Birleşmiş Milletler Kuruluş Yasası'nın amaç ve ilkelerini ve Güvenlik Konseyi'ne bu Yasa'yla verilen uluslararası barış ve güvenliğin korunmasındaki temel sorumluluğu dikkate alarak,

Silahlı çatışmalardan olumsuz etkilenenlerin büyük çoğunluğunu sivillerin, özellikle kadın ve çocukların oluşturması, evlerini terk etmeye ya da ilticaya zorlanmaları ve de savaşanlar ve silahlı unsurlar tarafından giderek daha fazla hedeflenmeleri konusundaki endişesini belirterek,

Kadınların çatışmaların önlenmesi, çözümlenmesi ve barışın tesisindeki önemli rollerini yineleyerek ve barış ve güvenliğin korunması ve ilerletilmesine yönelik çabalara kadınların dahil edilmelerinin ve eşit katılımlarının önemini ve de çatışmaların önlenmesi ve çözümlenmesiyle ilgili kararların alınmasında rollerinin artırılmasının gerekliliğini vurgulayarak,

Kadın ve kızların çatışmalar süresince ve sonrasında haklarını koruyan uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukukunun tamamen uygulanmasının gerekliliğini yeniden belirterek,

Bütün tarafların mayın temizleme ve mayın bilgilendirme programlarında kadın ve kızların özel gereksinimlerinin dikkate alındığından emin olmalarının gerekliliğini vurgulayarak,

Barış koruma operasyonlarında toplumsal cinsiyet bakış açısının hakim kılınmasına ilişkin acil ihtiyacı kabul ederek, ve bu bağlamda „Çok Boyutlu Barış Destek Operasyonlarında Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısının Hakim Kılınması için Namibia Eylem Planı ve Windhoek Deklarasyonu' nu (S/2000/693) not ederek,

Aynı zamanda Başkan'ın 8 Mart 2000 tarihinde yaptığı basın açıklamasında yer alan, kadın ve kızların çatışma durumlarında korunması, özel gereksinimleri ve kadınların insan hakları hakkında, Barış gücü personelinin özel eğitim almalarına dair tavsiyesinin önemini kabul ederek,

Silahlı çatışmaların kadın ve kızlardaki etkilerine ilişkin bir anlayış geliştirilmesinin ve onların korunması ve barış süreçlerine tamamen dahil edilmesi için etkili kurumsal düzenlemeler yapılmasının uluslararası barış ve güvenliğin korunması ve ilerletilmesinde çok yararlı olabileceğini kavrayarak,

- 1. Üye Devletleri, çatışmaların önlenmesi, yürütülmesi ve çözümlenmesiyle ilgili ulusal, bölgesel ve uluslararası kurum ve mekanizmalarda kadınların her karar verme düzeyinde daha fazla temsil edilmelerini sağlamaya teşvik eder ;**

-
2. Genel Sekreteri çatışmaların çözümü ve barış süreçlerine kadınların karar verme düzeylerinde katılımlarının artırılmasını öngören stratejik planını uygulama konusunda destekler;
 3. Genel Sekreteri kendisini temsil etmek üzere daha fazla kadın personeli elçi veya özel temsilci olarak görevlendirmeye teşvik eder; ve bu bağlamda, Üye Devletlere düzenli olarak güncellenecek ortak bir liste için adaylarını Genel Sekretere bildirmeye çağırır ;
 4. Genel Sekreteri Birleşmiş Milletler'in saha operasyonlarında ve özellikle askeri gözlemciler, sivil polis, insan hakları ve insani yardım personelinde kadınların rol ve katkılarını genişletmek için çalışmaya teşvik eder ;
 5. Barış koruma operasyonlarına toplumsal cinsiyet bakış açısını getirme konusundaki isteğini ifade eder, ve Genel Sekreteri saha operasyonlarında, uygun olan yerlerde, toplumsal cinsiyet unsurunun gözönüne alınmasını sağlamaya teşvik eder ;
 6. Genel Sekreter'den, Üye Devletlere kadınların korunması, hakları ve özel ihtiyaçları ve bütün barış koruma ve tesis etme tedbirlerine kadınların katılmasının önemi hakkında, eğitim kılavuzları ve malzemeleri sağlamasını talep eder; Üye Devletleri bu hususları (ve HIV/AIDS konusunda eğitimi), göreve hazır askeri personel ile sivil polisin ulusal eğitim programlarına dahil etmeye davet eder; ve ayrıca Genel Sekreter'in, barış koruma operasyonlarındaki sivil personelin benzer bir eğitim almasını sağlamasını talep eder;
 7. Üye Devletleri, Birleşmiş Milletler Kadın Fonu, Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi, ilgili fon ve programlarca üstlenenler de dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyete duyarlılığı arttırmaya yönelik eğitim çabalarına, gönüllü mali, teknik ve lojistik desteği arttırmaya teşvik eder;
 8. Bütün ilgili tarafları, barış anlaşmalarının görüşülmesi ve uygulanması sırasında, toplumsal cinsiyet bakış açısını benimsemeye davet eder. Bu kapsamda, diğerleri yanında;
 - a) çatışma sonrası geri dönme ve geri yerleşme ve rehabilitasyon, yeniden bütünleşme ve çatışma sonrası yeniden inşa sırasında kadın ve kızların özel gereksinimleri;
 - b) Yerel kadınların barış girişimlerini ve çatışmaları çözmeye yönelik yerel süreçlerini destekleyecek ve barış anlaşmalarının bütün uygulama mekanizmalarında kadınları içerecek tedbirler;
 - c) kadın ve kızların insan haklarının sayılması ve korunmasını, özellikle anayasa, seçim sistemi, polis ve adalet çerçevesinde sağlayacak tedbirler;
 9. Tüm tarafları, silahlı çatışmalarda sivil kadın ve kızların, hakları ve korunmalarıyla ilgili, 1949 tarihli Genevre Sözleşmesi ve 1977'de buna eklenen Protokoller, 1951 tarihli Mülteci Sözleşmesi ve 1967 tarihli ek Protokol, 1979 tarihli Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Tüm Sekilleriyle Kaldırılması Sözleşmesi ve 1999 tarihinde eklenen İhtiyari Protokol, 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Haklar Sözleşmesi ve 25 Mayıs 2000'de eklenen iki İhtiyari Protokol ile üstendikleri yükümlülükler de dahil olmak üzere, uygulanabilir tür uluslararası

Türkiye açısından Dünya Kadınlar Günü konusunu irdelersek, ilk defa 1921 tarihinde Emekçi Kadınlar Günü

-
- hukuk kurallarına uygun davranmaya çağırır, ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni kuran Roma Antlaşması'nın ilgili hükümlerini hatırlatır;
10. Silahlı çatışmaların tüm taraflarını, kadın ve kızları cinsiyete bağlı şiddetten, özellikle tecavüz ve diğer cinsel suçlardan ve silahlı çatışma durumlarındaki bütün şiddet türlerinden korumaya yönelik özel tedbirler almaya çağırır ;
 11. Tüm Devletlerin kadın ve kızlara karşı cinsel şiddet içerenler de dahil olmak üzere soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları gibi suçlardan sorumlu olanların yargılanmasındaki ve dokunulmazlıklarına son verilmesindeki sorumluluklarını vurgular; ve bu bağlamda, bu suçları olanaklı tüm hallerde af hükümleri dışında tutmanın gerekliliğini vurgular;
 12. Silahlı çatışmaların tüm taraflarını, mülteci kampları ve yerleşimlerinin sivil ve insani niteliğine saygı göstermeye, tasarımları da dahil olmak üzere, kadın ve kızların özel gereksinimlerini dikkate almaya davet eder; 19 Kasım 1998 tarih ve 1208 sayılı ve 19 Nisan 2000 tarih ve 1296 sayılı kararlarını hatırlatır;
 13. Silahsızlanma, barışa dönme ve yeniden bütünleşmenin planlanmasıyla ilgili herkesi, kadın ve erkek savaşanların farklı gereksinimlerini göz önünde bulundurmaya ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin ihtiyaçlarını dikkate almaya yüreklendirir ;
 14. Birleşmiş Milletler Kuruluş Yasası'nın 41. maddesi çerçevesinde tedbir alındığında, uygun insancıl istisnalar sağlamak üzere, kadın ve kızların özel gereksinimlerini dikkate alarak, tedbirlerin sivil nüfus üzerindeki olası etkilerini göz önünde bulundurmaya hazır olduğunu yeniden belirtir;
 15. Güvenlik Konseyi görevlerinin yürütülmesinde, yerel ve uluslararası kadın gruplarıyla danışmalar da yapmak suretiyle toplumsal cinsiyet ve kadın haklarının gözetmesini sağlama konusundaki istekliliğini ifade eder;
 16. Genel Sekreteri, silahlı çatışmaların kadın ve kızlar üzerindeki etkileri, kadınların barışın tesisi, barış süreçlerinin toplumsal cinsiyet boyutu ve çatışma çözümlerindeki rolü hakkında bir çalışma yapmaya davet eder, ve ayrıca Güvenlik Konseyi'ne bu çalışmanın sonuçları hakkında bir rapor sunmaya ve bunu tüm Birleşmiş Milletler Üye Devletleri'nce erişilebilir kılmaya davet eder;
 17. Genel Sekreter'den, barış güçlerinin görev yaptığı dönem boyunca toplumsal cinsiyet bakış açısı ve kadın ve kızlarla ilgili diğer tüm konularda kaydedilen ilerlemeleri, uygun olduğunca Güvenlik Konseyi'ne verdiği raporlara dahil etmesini talep eder.”

Komünist Kadın hareketi etkinliği olarak yapıldığını görmekteyiz. Bu tarihten sonra bir etkinliğin yapılmasına izin verilmemiştir.

1975 yılına kadar etkinlik yapılamamış ve 1975 yılında Kadın Yılı Kongresi olarak İlerici Kadınlar Derneğinin faaliyeti olarak kapalı ortamlarda çeşitli konuşmalar ile gerçekleşen etkinlikler olmuştur. Bu dernek işçi sınıfı kadınların bir araya getirildiği ve hak arama ideali ile kurulmuş bir dernek olarak 1980 Askeri Darbesine kadar 8 Martlarda bir kısım etkinlikler yapılabildiğini görmekteyiz. Askeri Darbe sonrası 4 yıl kadar Dünya Kadınlar Günü ile ilgili bir faaliyet yapılamamıştır.

1984'te feminist kadınlar platform oluşturarak 8 Martlarda etkinlik yapmaya başlamıştır. 1900 lü yıllarında batıdaki emekçi kadınların talepleri eşit iş imkânı, ücretlerde adalet, günlük çalışma saatlerinin sekiz saate düşürülmesi, mesleki eğitim hakkı gibi haklar olarak baş göstermiştir. Bugün bu taleplerin karşılandığı veya emekçilerin ve/veya kadınların taleplerinde farklılık olup olmadığına toplum karar verecektir. Ancak bir fark vardır o da yasal düzenlemelerde tüm insan haklarını ilgilendiren kurallara yer verilmiştir. Yazılı olarak yasalarda birçok hakkın yer almış bulunması, uygulamada da aynı kuralların uygulanmakta olduğunu zan etmek yanlış olacaktır. Yasal düzenlemenin uygulamasından kaçmak için türlü bahaneler bulunması yine devletin yönetim erkini kullanması ve toplumsal siyaseti ile ilgilidir.

Bu bağlamda Dünya Kadınlar Günü'nü kutlamak değil yasalarda mevcut düzenin uygulanmasını sağlayamayan kadın kuruluşları, sadece 8 Mart'larda konuşma etkinliği yapmak yerine emekçi kadınları veya tüm kadınları ilgilendiren konuların uygulanmasını sağlamanın yollarını etkin olarak aramalı ve fiiliyata geçirmek için faaliyet göstermelidirler.

Kapalı gruplar arasında eleştiri niteliğinde konuların değerlendirilmesinin modası geçmiştir. Proje sunulması asıldır. Projelerin kabul görmemesi halinde yapılacak işlemler ve harekete geçirilecek mekanizmaları toplum yararları bağlamında ve insan haklarına aykırılık teşkil etmeyecek şekilde yapılandırmak ve değerlendirmek asıldır. 19 asırdan beri sürdürülen mücadeleye

rağmen ulaşılamayan insan haklarına özellikle kadınlar açısından fiiliyattaki olumsuzlukların kaygı ve üzüntü verici olduğunu açıklayarak, geçmişteki güçlü ve cesur kadınları anarak şükran duymalı ve örnek almalıyız.

Kadınların toplumda halen ikinci sınıf vatandaş olarak yaşamak zorunda oldukları bir Türkiye’de çaresizliklerin nedenlerini bilimsel olarak ortaya dökenlerin değerlendirmelerine kulak vermek ve bozuk yapıları düzeltmenin devlet erkinin görevi olduğu kadar bilinçli toplumun da hakkı ve görevi olduğunu özümsemek gereklidir.

Dünya Kadınlar Günü, kadın yaşamındaki olumsuzlukların ortadan kaldırılması eşitlik ve adalet çerçevesinde, cinsel tacizlerin, ırza tecavüzlerin, mobing uygulamalarının olmadığı, ayrımcılık yapılmadığı, eşit çalışma imkanlarının olduğu, mutlu huzurlu bir yaşamın sağlanması için geçmişte ve günümüzde yaşanan insanlık dışı uygulamalara karşı emekçi kadınların başlattığı mücadelenin önemini unutmamalıyız.

Başlatılmış mücadele henüz hedefine ulaşmamıştır, ulaşmadığı ve ulaşamadığı tüm dünya kadınlarının üzerinde ittifak ettikleri bir gerçektir. Daha geniş ve etkin platformlarda, değişen ekonomik teknolojik ve yaşam koşulları bağlamında kadına yönelik haklarda gelişmenin sağlanması için toplumsal bilinç yaratılmalıdır. İnsan hakkı bağlamında kadın ve çocuk haklarının ve içinde bulunulan vahim duruma son verilmesi için 8 Martların meşale olarak kullanılabilmesi için anma etkinliklerinin önemi büyüktür.

Kadın emeğinin sermaye karşısında ve toplumda olması gereken yere ulaşmasında sürekli olarak çalışmaların sürdürülmesi gerektiği bilinci ile her yıl gelinek noktanın, elde edilen hakların nitelikleri tartışılmalı ve gelecek dönemlerde ve fiiliyatta neler yapılması gerektiği toplantıların konusu olarak belirlenmelidir. Yoksa her yıl Dünya Kadınlar Günü’nün usulen geçirilmesine gerek yoktur.

Kadınların ezilmişliğinin sözde gelişen demokrasilere ve sivil toplumların faaliyetlerine rağmen yine de devam etmekte olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Tüm toplumlarda kadın cinsine, çocuk, genç veya olgun kadına şiddet günümüzde olanca vahşeti ile devam etmektedir. Bu vakıa Amerika'dan Çin'e, Rusya'dan Güney Afrika'ya kadar tüm toplumların sorunudur. Toplumların kültür düzeyine göre ve insanların eğitilmişlikleri esas alınarak şiddetin şekli ve sonuçları arasında elbette fark vardır. Ancak kadına karşı şiddet hiç bitmemiştir ve toplumların giderek çözülme ve bozulma sürecinde olduğu insanların birbirinden nefret ettiği, öldürmenin spor olarak algılandığı, cezaların hiç önemsenmediği bir yapının hâkim olduğu çağımızda, kadına karşı şiddeti yok etmek için yine kadının işi ele alması gerekmektedir.

Bunun için oluşturulan kadın platformlarının yeterli olmadığı toplumda çeşitli katmanlara göre farklı boyutlarda çalışma ve bilgilendirme plan ve programı yapılması şarttır. Dünyada sulhun sağlanması için ortamın ve Devlet politikalarının uygun olmadığını ve özellikle de kadının gelişmesine yönelik sözden öteye gitmeyen çalışmaların yapıldığı bir gerçektir.

Gelecekte emekçi kadınların daha zor günler içinde bocalayacaklarının çanları çalmaktadır. Clara Zetkin'in burjuva ile proletarya ayırımı her ne kadar günümüzde ayrımcılık olarak kabul edilmekte ve modası geçmiş olarak görülse ve toplumlarda sınıf farkı olmadığı iddia edilse de, yine de dünyada sulh ve sükuna giden yoldaki çalışmaların frekansı farklı yapı içinde olmalıdır.

Farklı yapı içinde olması gereklidir, çünkü toplumlarda çeşitli kültürde, görgüde, örf ve adetlerde, dini inanışta, algılama becerisinde ve eğitim düzeylerinde olan insanların varlığı ve yaşam koşullarındaki farklılıklar, eşitlik içinde insan haklarını ve insan haysiyet ve onuruna yaraşır yaşam konularını özümsetme bağlamında çalışmalarının tek bir sistem içinde yapılmasını mümkün kılmamaktadır.

Dünya Kadınlar Günü veya bizce aslında Ekmekçi Kadınlar Günü olarak nitelenmesi gereken bu meşalenin, kadınların ekmek için yaşam için yaptıkları mücadelenin unutulmadığı ve daha ileri gidilmek için çalışıldığı ve kendilerini en azından senede bir gün

anmamızı sağlayan 19 ve 20 yüzyılda kadın hakları için mücadele etmiş tüm kadınları ve kadın işçi hareketinin gerçekleşmesinde tarihte ilk sırayı almış tüm emekçi kadınları saygı ile her zaman anmamız bir insanlık borcudur.

İstanbul 2022